

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

Az élet napszámosai.

Mindenütt arról hallunk és olvasunk, hogy a fix-fizetéses hivatalnokok fizetésemelést kérnek, mert — hogy kevésnek bizonyult fizetésük a mindennapi életre. Most ez a panasz végre nyíltan kifejezésre jutott és határozott formában kéri a kötelességmunkásokat, emeljék fel a fizetést és hagyják őket élni embersegesen, amint az egy hivatalnokemberhez illő.

Legelőször az állami hivatalnokok fizetésemelésének kérdése került szóba. De a képviselőház, a munkapárti képviselőház szétugrott előle. E napot tényleg magát és most, mikor tenni nem lehet, ígérekkel táplálják az élet napszámosait.

Különösen a munkapárti lapokban található ilyen ígéreteket, melyek egyébként a mi legfőbb óhajunkat szolgálják, ha nem maradnának ígérek.

Aztán jöttek a tanárok, a kultura béresei és mozgolódnak ők is: adjanak nekik is! Ők, a népek nevelői sem maradhatnak árván!

Végül a hivatalnokemberek proletárjai, a városi díjnokok is kérték a javítást. Nemcsak nálunk Szabadkán, hanem a legtöbb törvényhatóságokhoz is kérelmet intéztek a díjnokok.

De a kassza, amelynek minden fillérét ők hozzák össze, bezárul előttük. Mint ha jól záró betűs-lakattal lennének lecsukva és kezelői elfelejtették volna a jelszót, melyre ki kell nyitniok!

Pedig ki kell nyitniok! És ha kinyitnak, el kell dobni a régi lakatokat és ujjakkal kell kicsérélni, melyeknek a szükség szavaira kell majd hallgatóiok!

Nehéz tüzérség és géppuskások őrzik a pétervári angol követséget.

Stockholm, május 3. Az Aftonbladet című lap jelenti Pétervárról, hogy az angol és francia körök növekvő aggodalommal figyelik az oroszországi események fellelését. Különösen az angolokkal szemben ellenséges a hangulat és ezért kellemetlen meglepetésektől lehet tartani, melyeknek messzemenő kihatásai lehetnek Oroszországnak az antánthoz való viszonyára. A pétervári angol követséget 800 angol matróz őrzi géppuskákkal, azonkívül nehéz tüzérséggel ellátott ezer orosz katona, mert minden eshetőségre számítanak.

Tisza alatt nem kell miniszterség.

Esterházy Móric és Bethlen István visszautasították Tisza meghívását

Budapest, május 3. Tisza István miniszterelnök — mint ismeretes — Esterházy Móric grófnak Bethlen István grófnak, akik mind a ketten heves ellenzéki képviselők, felajánlott egy-egy tárcanélküli miniszterséget. Tisza magához hívatta őket, de ők akkor nem adtak neki rögtön választ, most azonban — mint tudósítónk jelenti — mind a kettő kijelentette, hogy nem fogadja el a Tisza-kormányban a miniszteri méltóságot.

Angol követelőzés Oroszországban.

— Ne mehessenek haza az oroszok! —

Pétervár, május 2. Az angol nagykövetség az orosz külügyminisztériumból a kölföldön élő oroszok hazautazásának a megtiltását követelte, továbbá, hogy az oroszországi szociálisták ne kapjanak engedélyt a kölföldre való utazásra.

Guatemala is ellenünk.

Berlin, május 3. Guatemala köztársaság követe közölte a külügyminisztériummal, hogy kormánya megszakította a diplomáciai összeköttetést Németországgal. A követ ennek folytán kikérte utlevelét.

Németországtól lehetetlen elragadni a győzelmet.

Bécs, május 3. Talaat basa török nagyvezér kijelentette, hogy éppen most jött a nyugati frontról, ahol meggyőződést szerzett arról, hogy Németországtól többé lehetetlen elragadni a győzelmet.

Francia rendőrök és tüntetők verekedése.

Páris, május 2. Május elsején a rendőrség összetűzött a tüntetőkkel, akik a háboru ellen tüntetve vonultak fel az utcákon. Sok embert megsebesítettek.

Az érettségizett tárcavetőt elítélte a Kuria is.

Budapest, május 3. Ismeretesen nálunk Majorovics Imre Szabadkán érettségizett töltenygyári tisztviselőnek és társának Hoffmann Pálnak az üzelméi, akik hogy pénzre tegyenek szert, nem riadtak vissza a legközönségesebb csalók utánzásától és tárcadobással szereztek pénzt nagyuri passzióik kielégítéséhez. A fiatalembereket, akik 18 esetet beismertek, annak idején a törvényszék el is ítélte, de most fellebezés folytán a királyi Kuria is foglalkozott velük; ma ítélte el a Kuria Hoffmant 2 évi fegyházra, Majorovicsot pedig egy évi börtönre.

A román miniszterelnök szabadságra ment.

Jassy, május 2. Bratianu miniszterelnök szabadságolása folytán a külügyminisztérium vezetésével Take Joneskut bizta meg a román király.

Németország új háborus céljai.

Berlin, május 3. Beavatott politikai körökben beszéltek, hogy Bethmann-Hollveg kancellár a birodalmi gyűlés megnyitáskor tüzetesen ismertetni fogja Németország új háborus céljait.

A béke és az olasz szociálisták.

Genf, május 3. Az olasz szociálisták vezetői elhatározták, hogy május 8-án Milánóban nagygyűlést tartanak. A béke érdekében megindítandó akciót akarják ezen a gyűlésen megalapozni, ugyszintén itt akarják megvitatni a békekötés utáni nemzetközi közeledés feltételeit is.

A 11 esztendőös költő.

Egy szabadkai kisleány versei.

Nellykét már régen ismerjük. Hét éves kora óta élvezzük kedves modorát, mely szinte a meglepetésig vonzalmas. Bájos szélessége a szerénységgel párosult, miáltal mintha titokzatos lenne az ismeretlen szem előtt.

De nem titokzatos; nyílt, egyenes, noha szerény. Eppen emiatt nem ismertük őt egészen a tegnapi napig, amikor is meghallottuk, hogy Nellyke verset ír. Értesülésünk után nyomban felkerestük. Megkérdeztük tőle mi igaz a hírből és most már válaszával megerősítve értesülésünket, megkértük, engedje lemásolni verseit.

Eleintem nem találva kellő okát szándékunknak, élénk szabadkozott. Mégis néhány versét lemásoltuk. A csodálatig merészkedő bámulattal irtuk sorait, melyek egy alig tizenegy esztendőös kis leány gondolatait tarták fel előttünk. Napjaink borongós hangulata oly édesen tükröződik vissza *A halott király* című verséből is!

Képzletünket e sorok teljesen kiragadták a köznapiegyhanguságból és messze tulszárnyalták a meglepetés légióit is, hogy a költői élet ragyogó dícsfényétől káprázó jövődőt érezzük át.

E sorok hatásában ő jelenik meg újra meg újra előttünk, valahányszor elolvassuk. Ő a kis tizenegy esztendőös Schaffer Nellyke — Schaffer fogorvos leánya — oly eleven szárnyalású gondolatakat helyezett el kisded költeményeiben, melyek közül az egyiket le is közöljük:

A HALOTT KIRÁLY.

*Halott király feje fölött szép koszorúk
Fekszenek. — Mind, megannyi ember
Hozta, — kiket oly forrón, hön szeretett
Ősz, ködös napon temették az ősz királyt!
A jó királyt. — Borongós ősz nap légy te
Vigasszunk!*

*Halott király temetésén megjelent az új
Király — és hű imát mondott.
Halott király koporsójánál
Két kis árva szokogott s azt
Rebegté kicsiny ajkuk:
— Uram Isten, légy velünk!*

Nellyke kicsiny lelkének magasztos érzései hemzsegnének e sorokban és gondolatainkat belekorbaesolják a jövőbelátás labirintusába: . . . . . Allj a jövő elé! — küzdj és érzéseidbe vidd bele tudásodat!

Szól a hermóniom.

— Vigadnak az untauglichok. —

Az egyik éjjel negyed 12 órakor a portyázó esendőrök tetten érték Dévits Antalné bajmoki lakost, hogy javában szedi az ottani legényektől a belépti díjakat, hogy azok aztán az ő szobájában az ingyen beszökösött lányokkal „hermóniomzene” mellett táncolhassanak. A legények belépési díja azonban nem volt szigorúan 20 fillérben megállapítva, hanem 50 fillért is elfogadtak attól a gavallértól, aki virtusból felülfizetett.

Ez a táncmulatság nem volt az első, mert már több ízben figyelmeztették Dévitsné a tiltott vigalomra. Most azonban rajtaespték és közrend elleni kihágás miatt följelentették a bácsalmási szolgabírósnál.

Az étlapok utvésztojéében.

— Utazás a szabadkai éttermek körül. —

Telve vagyunk a drágaság, panaszokkal. Az utóbbi időkben a legnehezebb sőhajok talán az éttermek asztalai mellől szállnak föl, olyan kitorésekkal, hogy érdemes szóvátennünk a szabadkai éttermek étlapjainak ügyét.

Nem törődünk azok összeállításával, hisz, habár az ellen is föl szólalhatnánk egy rendelet be nem tartása miatt, csupán arra óhajtunk rámutatni, hogy ezekben az egyenmaximált napjainkban Szabadkán megfigyeltek az ételárak megállapításáról. Már — agyszólván — mindennek meghatározták az árát, de a vendéglősök önkényárai elkerülték az illetékesek figyelmét.

Ismervén ama városok éttermeiben fölszámított árakat, ahol az ételárak meg vannak állapítva, nem haladhatunk el továbbra is szó nélkül a szabadkai állapotok mellett.

Csak egyszerű adatok felsorolásával, minden különös indoklás nélkül is elégnék tartjuk megírni sorainkat. Összehasonlítási célból tesszük csupán, hogy a szabadkai éttermek tegnap esti étlapjait itt egyes részleteiben leközzöljük. Mindjárt az első pillanatban szembetűnhetnek a magas árak, melyek aránytalanul nagyobbak az előállításához felhasználott ekek maximális árainál.

Tegyük hát az összehasonlítást!

A borjehus maximális ára:
7—7 K 60

a Nemzetiben:

egy adag borjupörkölt 3 60

egy porció rántott borjulás 3 20

a Barányban:

egy adag borjuvesés 3 60

borjumáj piritva 3 20

borjufej 3 20

a Pestben:

borjumáj piritva 3—

A marhahus maximális ára:

8—8 K 60

a Pestben:

egy porció naturszelet 4—

a Barányban:

egy adag naturszelet 3 60

A sertéshus maximális ára:

7 K 60

a Nemzetiben:

egy adag sertéskaraj 3 60

a Pestben:

egy adag sertéskaraj 3 40

a Barányban:

egy adag sertéspörkölt 3 20

Szükséges lenne tehát Szabadkán az ételárak egységes megállapítása, annyival is inkább, mert, mint láthatjuk, egy és ugyanazon anyagból készült, ugyanazon előállítási móddal feltálat étel a különböző vendéglőkben más és még az előállítási árakhoz képest aránytalanul magas árakon kapható.

A nagy hivatalnoksereg érdeke kívánja, hogy a hatóság figyelme nálunk is ráterelődjék az ügyre és az ármezsgálapításal legalább a százszáz foghozvert néhány fillérjeiket mentse meg számukra.

A legbékésebb magyar költő emléke a világháboruban.

— Országos Arany-ünnepély a középiskolákban. —

A kultuszminiszter elrendelte, hogy az ország összes iskoláiban, május 20-án — vasárnap — délelőtt 11 órakor Arany János emlékünnepet tartssanak, lehetőleg a nagyközönség bevonásával.

Arany János születésének századik évfordulója nem mulhat el anélkül, hogy a magyar tanulóifjúság kegyeletos hűséggel és ragaszkodással ne aldozzék a legmagyarabb költő halhatatlan emlékezetének. Arany János költői pályafutása a kristálytisza magyar lélek diadalutját, a népből kisarjadzott östehetség örök életre ébredését a magyar nemzetnek az emberiség műveltségével való értékes, benső kapcsolatát jelenti.

A századik évforduló a magyarság legvéresebb megpróbáltatásának idejére esik s a megpróbáltatott nemzet életerejét semmi sem fokozhatja inkább, mintha visszatér azokhoz a nemes hagyományokhoz, melyek ezer év viharai közt mindenha nemcsak frissítő, — de feltámasztó erejű forrásnak is bizonyultak számára. A jövő nemzedék így evvel az érzéssel zárandokoljon Arany János emlékezetéhez, teljék meg szívlelke áhitatos ragaszkodással, a

multban gyökeredző, a szebb jövőre irányuló eleven hittel. Méltó Arany János nagyságához, hogy a magyar tanulóifjúság szíve egy napon teljék meg lánglelkének soha ki nem alvó világosságával hogy e sok nehéz áldozatu háborus év egyetlen napján egyszerre, egyézésel hódoljon a legbékésebb, legmagyarabb szívű költő emlékezetének.

A szabadkai iskolákban ennek megfelelően megtartják az ünnepélyeket, melynek programja a miniszter által lett meghatározva. Az ünnepély a himnusszal kezdődik és a szöveg éneklésével végződik. A műsor egyik számát Arany János egyik költeménye képezi és a költő működését egyik tanár fogja méltatni.

Valódi amerika

fogak és fogsorok

Különlegességek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpaddás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). Schaffer Géza vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon interurbán 561.

A tyukok réme.

A hű zsákhordó és a potya selyemkendő.

Réme volt a bácsalmásiaknak egy tyuktolvaj, aki éjszakánként 2—3 embernek az óljából elemelte a kakasokat és a tyukokat. Sokáig nyomozták a tolvajt, de csak nem bírták ráakadni. Végre sikerült megcsipni Manhalter Antalné személyében, aki beismerte, hogy *Majal* Károlynéval együtt szokott az éjszakák sötétjében tyukvadászatra indulni és a ketrecekből kiszédett madarakat zsákba rakták s ő reggelenként bevitte vonaton hol erre, hol arra az állomásra és eladta. Egyszer 10 darab szárnyast hozott be Szabadkára az esti személyvonattal és a piacon eladta egy kofának 120 koronáért. Otthon aztán megfelezte a pénzt hűségess zászlótartójával, illetve zsáktartójával, Májzlnéval.

Polyár Sándornéval 10 tyukot dugtak zsákba. *Blum* Ferenc bácsalmási földmivesnek a tyukóljából elloptak 3 tyukot és egy kakast, *Harton* Józsefnétől 3 tyukot, *Müller* Józseftől 2 tyukot, *Mifka* Ferenctől pedig egyet *Kehl* Mihálynál már nagyobb zsákmányra tettek szert, amennyiben ennek 19 tyukját és egy kakasát emelték el. *Tes* Jánosnak az óljából egy kakas és 4 tyuk kelt szárnyra; *Staller* Mátyásnéból ugyanannyi.

Akkor aztán megint elindultak örutra. Husz darab tyukot ismét sikerült zsákba dugniok és *Manhalterné* ez alkalommal is Szabadkán adta el őket 260 koronáért. A pénzt megint megfelezték. A következő alkalommal a bácsalmási piacon adtak el 10 darabot 100 koronáért. Az összeg megfelezése után *Manhalterné* most a maga zsáklárá végezte az üzletet. Zsáktartóját elesapta és a maga zsebére adta el Bácsalmáson 10 tyukot 100 koronáért. Így 6 összesen 340 keresett és ebből 300 koronát meg is találtak rála a csendőrök. Májzlné is átadott 180 koronát, amit az üzleten keresett.

Volt azonban nekik egy örszemük is, egy 14 éves lány, aki a házak mellett lesben állott, míg amazok ketten a tyukokkal beszélgettek és hívogatták ki őket az élből. Ezért a szolgálataért selyemkendőt ígért a lánynak *Manhalterné*, de ígértét már nem válthatta be, mert a rend és esendőber őrei rátették kezüket.

Mindannyiukat följelentették a szabadkai kir. ügyészságen. A bácsalmási tyukok pedig, a kakasokkal együtt nyugodtan lehetnek, mert éjjeli nyugalmuk háborgatóit behívják, ha nem is katonáknak, de börtöntölteléknek.

Hősi halottak. A szabadkai tartalékkórházban tegnap halt meg *Senkevic* József pékovaradi illetőségű, 70. gyalogezredbeli katoná. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz. — Azolasz kuretéron szerzett betegségében *Rekeczki* János magyarkaniszi születésű 6-os honvéd halt meg ma.

Háborus számok.

A szigorított buvárhajó háboru következtében az angol szigetország hova-tovább hiányát érzi a különböző mezőgazdasági terményeknek. E hiányok pedig onnan erednek, hogy a földeket már nemzedékeken át vadászterületekké és parkokká alakították át. Angliában, Skóciában és Írthonban az egész földterület fele, mintegy 2000 egyénnek a magántulajdona; az egyesült királyság egytizenegyed része felett 28 család rendelkezik; 580 egyén birtokában van Skócia háromnegyed része, 744 egyén birtokában pedig Írthon fele. Richmond herceg 100,000 hektár területű ingatlan tulajdonosa, melyből 1 3/4 millió márká tiszta jövedelme van. Argyle hercege 70,000 hektár földet vall magáénak és ez 1 1/4 millió márká jövedelmet hajt neki. Legelő, vadászterületek, kastélyparkok nyeltek el a gabonatermő földeket.

A napóleoni háborúkban, a melyek majd 25 éven át tartottak, egész Európában 21 millió embert emésztettek fel. Az 1870-71-iki német-francia háboru 184,000 katonát követelt áldozatul. Az orosz-japán háboru 160,000 katonát nyelt el, míg a jelen világháboruban egy amerikai tudományos intézet megállapításai szerint eddig 46 millió ember veszett el.

Ha pedig az egy napra eső veszteségeket vesszük, a napóleoni háborúk alatt 235 ember, az 1870-71-iki háboruban 875 ember, az orosz-japán háboruban 292 ember, a jelenleg dúló világháboruban pedig 6336 ember vesztéség esik egy napra.

A jelen világháboru első évében a német csapatoknál egy hónap alatt 1000 emberről 120 lett beteg; már a második háborus évben csak 100 katona betegedett meg.

Az egyes betegségeknek pedig a következő arány volt megállapítható.

A basillusz az első háborus évben előfordult betegségek 5/6 százalékát tette ki, de ez az arány a második háborus évben 1/4 százalékra szállott le. Az ázsiai kolerában megbetegedettek arányszáma 0.32 százalék, illetve 0.24 százalék volt. Vérhasban szenvedett 2.8 százalék, illetve 1.8 százalék. A tüdőgyulladásban megbetegedettek számaránya 6.8 százalék, illetve 4.4 százalék volt. A tüdőszívadáiban szenvedők számaránya 2.9 és 1.7 százalékot mutattak. Az idegbetegek számaránya pedig 2.3 százalék, illetve 2.15 százalék volt.

A megsebesült német katonák 70 százaléka gyógyultán tért vissza a frontra. Ezek közül csak 6.4 százalékra becsülhető azoknak a száma, akik a sebesülés következtében szolgálatra alkalmatlanok voltak, míg a többi, vagyis 93.6 százalék helyőrségi és egyéb hadimunkára alkalmas lett.

Azok a sebesült német katonák pedig, akiket hazájukbeli kórházakban ápoltak, 90 százalékkal lettek ismét hadiszolgálatra alkalmasak.

SPORT

A háboru alatti első bajnoki mérkőzés. Tegnap hírül adtuk, hogy a Szabadkai Sport Egyesület vasárnap délután 5 órakor tartja meg a szabadkai Munkás Testvér Egyesület football csapatával az ezévi bajnoki mérkőzést, mely a háboru alatt első lesz Szabadkán. A budapesti „Szövetség” az ősszel rendezett repülő verseny sikere után jónak látta a szabadkai csapatoknak is megadni a bajnoki mérkőzés jogát.

Ismeretes hogy a Szabadkai Sport Egyesület ebből az alkalomból 1200 korona segélyt juttatott az erdélyi menekültek számára. A szövetség e nemeslelkű adomány átengedését kelőleg értékelte sőt, midőn megengedte a bajnoki mérkőzést, melyre már javában folynak az előkészületek. A játékosok naponta treniroznak és a pálya rendbehozását és a csapatok kiképzését Matkovic Miklós tiszánár nagy ügybuzgósággal intézi azzal a páratlan fáradhatatlansággal, mely neki már eddig is szép érdemeket szerzett szabadkai sportélet kifejlesztése körül.

Közügazdaság.

Pálinka, cukor, só lefoglalása.

Gazdasági munkánk Lengyelországban.

A megszállás után nem volt könnyű dolog, a főkörmányzóság államháztartását saját jövedelméből felépíteni. A legtöbb ház hamuvá égett, a lakosság egy részét elhurcolták, másik részét össze-vissza dobálták. kataszter sehol: így aztán nehéz volt tájékozódni az eddigi adótörvényekről és adójövedelmekről. Az 1915. év az ujjáépítéséi telt el. A házak es gyárak helyreállításának előmozdítása, az új kataszter megalkotása, a jövőendő adórendszer előkészítése, a pénzügyi szolgálat szervezése volt a legfőbb feladat. Nagyjában természetesen az orosz adórendszert vettük át. Ujjonnan bevezetett a *pálínka-elárusítási, cukor-, só-, dohány- és csaványolaj-egyedáruság*, viszont néhány fogyasztási adót eltöröltünk vagy csökkentettünk. Az egyedáruságok bevezetése érdekében állt a lakosságnak is, mert így könnyebb volt megállapítani különböző nélkülözhetetlen szükségleti cikkek fogyasztási tömegét és árát és ezzel az árdragítást és készlet-halmozást megakadályozni.

A kereskedelem szervezését a jogosítványhoz kötött áruknál az ujjonnan fölállított áruforgalmi központ intézi, amelynek fiókjai vannak Krakóban, Lembergben és más városokban. A kiviteli osztály a német megszállott területekre való kivitel után az áruérték 1 és fél százalékát szedi aranyban, az Osztrák-Magyar Bank aranykészlete érdekében, mert a német területen — különösen Varsóban — még meglehetősen forognak az aranyrubelek. Sok esetben sikerült régi megóvatelt váltókat 1912-1914-ből behajtani és így

a monarchia hitelezőit jogaikhoz segíteni. Meg kell állapítani, hogy a magyar birodalmi részből egyetlen cég sem jelentett be követelést.

Meg kell még említeni a katonai főkörmányzóság nyersanyag-központját, amely a területi nyersanyagkészletét (nyersbőr, bőr, olaj, zsiradék, faggyu, gyapjú, rongy stb.) ellenőrzi és nagy gyűjtési tevékenységet fejt ki, különösen ósokanyagokban. Gondoskodik új nyersanyagforrásokról is, amelyeket a hadsereg szükségletei számára honosítanak és ellenőrzi a fölőslég kivitelét. A főkörmányzóság nyersanyag-forrásai a hadsereg szükségleteinek jelentékeny részét fedezik.

A múlt év nyarán berendezték a *munkaközvetítést* is, 27 kerületi közvetítő hivattal, amelyek tevékenysége nem szorítkozik csupán a megszállott területekre, hanem szakértőket és munkásokat is szerez a monarchiából, a megszállott területekről viszont időszaki munkásokat helyez el a monarchia határos részein.

Bácskai gazdasági tudósítás.

Szokatlan és hirtelen meleg, szőval a mai szélsőséges éghajlatunk ismét bizonyosága annak, hogy a mi áldott földünk ennek ellenére is jutalmazza a verejtékes gazdai fáradozást.

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy jól állunk.

A búzák a fekete földeken gyönyörűen bokrosodnak, a rozs a homokon már kelt, árpa, zab és a vetett takarmány fejlődik. A kapások előtűtve, lucerna, ré, kaszáló, legelő ma-holnap kasza alá érik, illetve a legeltetés is megkezdhető lesz. A hajlatokból a víz már eltakarodott, szépen szántogatják, hogy oda is tengeri, répa kerüljön, mert bizony a víz tett egy kis kárt az ősziakban, de azt kiheverjük, mert hiszen a tengeri is kenyértermény lesz.

A gyümölcsfák teljes virágzásban pompáznak; úgy látszik, alma, szilva, cseresznye, meggy igen sok lesz, őszi- és sárga barack semmi, körte alig.

A szőlő metszése folyamatban, a betakart vesszők gazdagon fakadnak és talán még jó termés is lenne, ha 50-60%-ot már ki nem dobtak volna. Bor alig van, ahol még található, 4 koronával viszik, mert hát ha szomjas a magyar, mit tehet egyebet: egy pohár bor a hazáért, küzdő véreinkért meg nem árt!

Nők tanácsadója.

Szalmakalap tisztítása. Egy leveles citromot kettévágva, bedörögöljük vele a kalapot és ha már a citromlé minden foltot és piszkot kivett, megdörögöljük a kalapot kénporról és napra tesszük száradni. Ha száradt megkeféljük. Egész új lesz.

Szivacs tisztítás. A bepiskolt szivacsot meleg sódászvízzel kell kinyomkodni, de többször váltani a vizet. Lehet a szivacsot kenőszappannal is jól kimosni és többször kiöblíteni, azaz kiáztatni sós vízben.

Rantott zeller. 6 kis zellert meamosunk és sósvízben puhára főzzük; szitán leesepegtetjük és felébe (hosszába) vágjuk. Mártjuk a darabokat elkevert tejfőbe, hengeressük meg finom, szitált morzsába, fűszerezük sóval és borsal és rántsuk ki forró zsirba. Ha halványbarna színű, vegyük ki és csepegtessük le róla a zsirt. Tegyük tetejébe vagdalt petrezselymet és tálaljuk.

Tarka himzés mosása. Fehér vagy szürke alapon, pamut vagy selyemhímzésű, szappangyökéres oldatban kell áztatni a himzést és, beane kimosni, ha pedig tiszta, előbb langyos, — majd hideg vízben kiöblíteni. A szappangyökérolatba kis szalmiak- vagy terpentin-szeszt kell adni.

Szerkesztői üzenet.

V. V. Díjazás nem jár érte, sőt köszönjük, hogy kegyes volt beküldeni. Hasonlókat máskor is szívesen vesszük.

R. J., Sajkásgyöngre. Kéféket és meszelőket készítenek: D. Ellis Rudolf, Lugos; Braun Illés, Budapest (VII., Erdélyi-utca 7); Berger, Brosier, Dorf, Bözterce; Falk Armin és társa, Debrecen; Kardos Sándor és társa, Nagykanizsa; Magyar fa-és keféipar Rt., Tiszafüred; Mellingner Zsigmond, Budapest (VI., Lovag-utca 19); Stern József és testvére kefégyár Rt., Debrecen; Wister A. és társa, Szeged; Viszoka és társa, Budapest V., Lipót-körut 22.).

S. M. Baja. A eséplési célokra szolgáló adómentes benzin kiutalását az illetékes gazdasági felügyelőség útján a földművelésügyi minisztériótól kell kérni. A kiutaló engedélyben a minisztérium mindig megnevezi a céget is, amelytől a benzin átvehető. Ugyanez áll a benzolra is.

A. F. Gyümölcs- és főzelék-száritó gyár Szabadkán a Bernstein Emil-rele.

Sz. B. Nagyon köszönjük szíves érdeklődését és igen hálásak voltunk, ha ujjonnan megindított rovatunkban egyes közleményeinknél észlelt előnyös tapasztalatait közölné; de engedje meg azt a szerény megjegyzésünket, hogy épp a mai világban a dohos borral megis csak okosabban csinálhatunk, mint hogy kiöntsük.

J. K. A kuszált köteleket és zsinégeket a legjobban valamely kendergyárban dolgoztathatja át, ha ugyan valamelyik kötelverő ott helyben erre nem vállalkoznék. A Bácskában ilyen gyárak; Michels kenderáztató és kötelvonó r-t. Opalánka; Spitzer Lajos Szeged; Bellán Máttyás Dunacsébb.

Eladók 3 hónapos és választási malacokat, 3 keltető gépet, 600 hltr bort. Szobonya Bertalan CZORDA, Bádóg-utca sarok.